

Nazwa studium przypadku	Nadużycia finansowe w funduszach kapitału wysokiego ryzyka
Opis	<p>W regionie jednego z państw członkowskich utworzono fundusz kapitału wysokiego ryzyka ze wsparciem z EFRR. Fundusz miał zapewniać kapitał wysokiego ryzyka innowacyjnym MŚP o profilu technologicznym, znajdującym się w danym regionie, na wczesnym etapie ich rozwoju. Obowiązkowe kryteria wsparcia UE w ramach funduszu stanowiły zorientowane na rynek innowacje lub wsparcie badań i rozwoju; wykluczano wsparcie spółek znajdujących się w trudnej sytuacji.</p> <p>Fundusz kapitału wysokiego ryzyka realizował beneficjent, który musiał zidentyfikować możliwości inwestycyjne w ramach warunków strategii inwestycyjnej, na podstawie której został wybrany. W celu zachowania zgodności z zasadami pomocy państwa władze regionalne musiały wybrać zarząd funduszu w drodze otwartego i niedyskryminacyjnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, aby zapewnić skuteczne, komercyjne zarządzanie funduszem, przy jednoczesnym odzwierciedleniu praktyk rynkowych.</p> <p>Wśród zainteresowanych stron objętych dochodzeniem znalazł się zarządzający funduszem kapitału wysokiego ryzyka, jego znajomi i partnerzy biznesowi oraz inny zarządzający inwestycjami. Dochodzenie dotyczyło nie tylko jednego projektu, ale udziałów funduszu kapitału wysokiego ryzyka w całym regionie państwa członkowskiego.</p>
Przedmiotowe fundusze ESI	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)
Rodzaj nieprawidłowości	<p>Rodzaj wykrytej nieprawidłowości.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Naruszenie zasad finansowania ○ Konflikt interesów ○ Niedociągnięcia w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych ○ Niewystarczający nadzór ze strony właściwych organów
Mechanizm sprawozdawczy	W następstwie swojego dochodzenia OLAF wydał zalecenie finansowe dla Komisji Europejskiej (DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej), aby odzyskać 162,3 mln EUR, i skierował do krajowych organów sądowych zalecenie sądowe w związku z nieuczciwymi zachowaniami. Sprawę ostatecznie oddalono. Procedura odzyskiwania wypłaconych już środków z EFRR (162,3 mln EUR) jest nadal w toku.
Sprawozdawczość w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami	Nie
Znaki ostrzegawcze	Wskaźniki nadużyć finansowych oraz sygnały, które wzbudziły

	<p>podejrzenia, były następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faworyzowanymi uczestnikami funduszu kapitału wysokiego ryzyka były przedsiębiorstwa należące do jednej rodziny. • Prywatne inwestycje zarządzającego funduszem w spółki portfelowe funduszu.
<p>Opis schematu nadużycia finansowego</p>	<p>Nieprawidłowości dotyczyły głównie naruszenia kryteriów wyboru do udziału w funduszu kapitału wysokiego ryzyka. Z funduszu kapitału wysokiego ryzyka, zarządzanego przez ten sam zarząd przed i po prywatyzacji, dokonywano nieprawidłowych inwestycji w 44 przedsiębiorstwa, nie uwzględniając kryteriów inwestycyjnych. Przykładowo finansowanie otrzymały przedsiębiorstwa, które nie były małymi ani średnimi przedsiębiorstwami (MŚP), a także przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej lub zagrożone niewypłacalnością. Było to sprzeczne z kryteriami kwalifikowalności określonymi dla finansowania unijnego.</p>
<p>Sposób wykrycia nadużycia finansowego</p>	<p>Podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego i nieprawidłowości zgłosił sygnalista oraz prasa. Przedstawione zarzuty wskazywały, że zespół inwestycyjny funduszu kapitału wysokiego ryzyka faworyzował przedsiębiorstwa, które nie kwalifikowały się do inwestycji na podstawie przepisów dotyczących europejskich funduszy strukturalnych w okresach finansowania 2000–2006 i 2007–2013.</p> <p>OLAF zbadał jedną trzecią całego portfela funduszy zespołu inwestycyjnego funduszu kapitału wysokiego ryzyka i stwierdził, że z funduszu kapitału wysokiego ryzyka dokonano nieprawidłowych inwestycji i nie uwzględniono kryteriów inwestycyjnych. Nie można było jednak potwierdzić podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego, ponieważ organy sądowe oddaliły sprawę.</p> <p>OLAF wykonywał swoje działania niezależnie i współpracował z różnymi organami krajowymi. Dochodzenie OLAF-u ujawniło nieprawidłowości i podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego, a także istotne braki w zakresie obowiązków kontrolnych organów krajowych oraz potwierdziło poważne niedociągnięcia w procesie prywatyzacji funduszu kapitału wysokiego ryzyka.</p>
<p>Napotkane trudności</p>	<p>Sprawa dotyczyła dużej liczby spółek portfelowych. OLAF mógł przeprowadzić jedynie ograniczoną liczbę kontroli na miejscu. Informacje dotyczące spółek portfelowych były dostępne tylko za pośrednictwem informacji zebranych w ramach funduszu kapitału</p>

	wysokiego ryzyka. Niektóre z tych spółek zostały już wcześniej rozwiązane. Władze niechętnie przekazywały OLAF-owi istotne informacje.
Zidentyfikowane uchybienia	<p>Nieprawidłowości w systemie zarządzania i kontroli potwierdził OLAF oraz Regionalny Trybunał Obrachunkowy państwa członkowskiego.</p> <p>Obecnie obowiązują kryteria kwalifikowalności określone dla finansowania unijnego, które powinny zapobiegać tego rodzaju nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym. Ponadto od czasu zmiany rozporządzenia finansowego w 2018 r. rozszerzono definicję konfliktu interesów o środki finansowe podlegające zarządzaniu dzielonemu, a państwom członkowskim udostępniono wytyczne KE dotyczące konfliktu interesów.</p>